

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobce: **P. D.**
bytem
zastoupen opatrovníci L. D.

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2018, č. j.,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce prostřednictvím ustanovené opatrovnice (matka žalobce) rozhodnutím Městského soudu v Brně ze dne 16. 1. 2018, č. j. 40 Nc 904/2017-68, brojl žalobou proti shora specifikovanému rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo

k námitkám žalobce změněno prvostupňové rozhodnutí žalované ze dne 19. 7. 2017, č. j. (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), tak, že bylo opraveno příjmení žalobce na jeho správné znění D. a ve zbytku bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno a námitky žalobce zamítnuty.

2. Prvostupňovým správním rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek uvedených v § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Podle posudku Městské správy sociálního zabezpečení Brno ze dne 28. 6. 2017 byl žalobce uznán od 2. 8. 2013 invalidním, a to pro invaliditu III. stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. I přesto však byla žádost žalobce o invalidní důchod zamítnuta, neboť žalobce v rozhodném období, tj. v době od 2. 8. 2003 do 1. 8. 2013, nezískal potřebnou dobu pojištění.

II. Žaloba

3. Žalobce v podané žalobě prostřednictvím ustanovené opatrovnice požádal soud o objektivní zhodnocení jeho žádosti o invalidní důchod. Podstatou nepřiznaného invalidního důchodu je nesplnění potřebné doby pojištění. V této souvislosti žalobce uvedl, že psychózou trpěl již od mládí. Již jako malé dítě byl velmi hyperaktivní. Dříve se však s tímto na vyšetření nikam neposílalo. Žalobce byl velice chytrý, přesto však měl velké problémy s chováním, dělal si vše po svém, u ničeho nevydržel, problémy měl rovněž při studiu na střední škole, které nebyl schopen dokončit. Později se také rozešel s družkou, s níž má syna. Žalobce začal slyšet hlasy, které jej ovlivňovaly, avšak nepřipustil si, že je nemocný. Situace se vyhrotila dne 13. 8. 2013, kdy chtěl žalobce zabít svého otce. Přestože byl žalobce následně odvezen do Psychiatrické nemocnice Brno, nebyla u žalobce provedena potřebná vyšetření a stanovena diagnóza. To se teprve stalo až po pátém odvezení do nemocnice v květnu 2017. Jelikož žalobci nebyla poskytována dostatečná zdravotní péče a opatrovnice žalobce si již se situací nevěděla rady, požádala Městský soud v Brně o omezení svéprávnosti žalobce. Teprve na základě těchto kroků začala Psychiatrická nemocnice Brno konat. Aktuálně je žalobce v péči MUDr. H., dostává léčbu a injekce, které mu zabírají. Psychiatrická léčebna pochybila, naštěstí vše dobře dopadlo. Opatrovnice žalobce platí za žalobce výživné na dítě a nebýt jí, tak by byl ze žalobce bezdomovec.
4. V doplnění žaloby ze dne 17. 4. 2018 opatrovnice žalobce uvedla, že si dlouhodobě s chováním žalobce nevěděla rady, žalobce se sám léčit nechtěl a k řešení této situace přispělo až podání žádosti o omezení svéprávnosti žalobce, na základě čehož začala Psychiatrická nemocnice Brno jednat. Zjevně se u žalobce jedná o dědičnou nemoc, jeho sestřenice je bezdomovcem. Žalobce je dosud bez jakéhokoliv příjmu, proto jeho opatrovnice trvá na podané žalobě.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě nejprve připomněla, že žalobce brojí proti potvrzujícímu výroku o nepřiznání invalidního důchodu s tím, že namítá, že u něj již řadu let trvá a progreduje těžké duševní onemocnění s fatálními dopady na jeho osobní a profesní život. Žalobci byla zamítnuta žádost o invalidní důchod, i když byl dle posudku o

invaliditě ze dne 28. 6. 2017 uznán invalidním pro invaliditu III. stupně od 2. 8. 2013, a to z důvodu nesplnění potřebné doby pojištění. Opatrovnice žalobce ve správním řízení uváděla, že zdravotní problémy se u žalobce začaly projevovat v dřívější době, minimálně již v době výkonu civilní služby, kterou vykonával v letech 1996 – 1998, přičemž poté si nemohl najít z důvodu špatného zdravotního stavu žádné zaměstnání. Pokoušel se se svým otcem vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, avšak nemohl pracovat v takovém rozsahu, aby byl účasten důchodového pojištění. Po celou dobu si nechtěl zdravotní problémy přiznat, nevyhledal odbornou zdravotní péči. Vyšetření zdravotního stavu se podrobil až v roce 2013. Žalobce ve správním řízení navrhoval nové posouzení zdravotního stavu tak, aby byl datum vzniku invalidity stanoven před 28. rokem věku, tj. od 23. 11. 2003.

6. Navzdory dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, zapříčiňujícímu pokles pracovní schopnosti v intenzitě odpovídající III. stupni invalidity, žalovaná nemohla žádosti žalobce vyhovět, neboť doba pojištění zakládající nárok na invalidní důchod nebyla prokázána. Vzhledem k tomu žalovaná soudu navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. K žalobcově obtížné finanční situaci žalovaná doplnila, že institut invalidního důchodu není koncipován jako nástroj pro řešení hmotné nouze občanů, protože je třeba využít pomoci odlišných odvětví českého systému sociálního zabezpečení.
7. Vyjádření k žalobě žalovaná doplnila podáním ze dne 26. 6. 2018, v němž uvedla, že žalobce v mezidobí požádal o prominutí nesplnění zákonné podmínky pro získání potřebné doby pojištění. V této souvislosti soud informovala, že žalobci podala dopisem informaci o podmínkách aplikace § 106 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 582/1991 Sb.“). Posouzení otázky možné tvrdosti důchodového systému postupem předjímaným v § 4 odst. 3 posledně citovaného zákona je totiž po dobu probíhajícího soudního řízení vyloučeno.

IV. Replika žalobce

8. Žalobce prostřednictvím ustanovené opatrovnice reagoval podáním ze dne 30. 7. 2018 na vyjádření žalované k žalobě. V podání nesouhlasil s obsahem vyjádření žalované a doložil k tomu lékařskou zprávu MUDr. H. ze dne 20. 7. 2018. Dále připojil Znalecký posudek z oboru psychiatrie ze dne 6. 6. 2017, jež vypracovala soudní znalkyně MUDr. Z. P. ve věci soudního řízení o zbavení svéprávnosti žalobce vedeného u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 40 Nc 904/2017. Na základě tohoto posudku byl žalobce omezen soudním rozhodnutím pouze v rozhodování o své léčbě tam, kde se vyžaduje písemný souhlas, neboť není schopen rozhodovat sám o zásahu do své tělesné a duševní integrity. Jiná omezení svéprávnosti nebyla nutná. Opatrovnice žalobce dále zdůraznila, že bez návrhu na zbavení svéprávnosti by nikdy nebylo dosaženo potřebné léčby u žalobce, přičemž důsledky takového neléčení by raději nechtěla ani domýšlet. Ze všech dosud uvedených důvodů opatrovnice žalobce soudu navrhla, aby v případě žalobce zmírnil dopad tvrdosti zákona.
9. Ve věci byl vypracován posudek Posudkové komise MPSV ČR dne 24. 1. 2019, k němuž se žalobce prostřednictvím ustanovené opatrovnice vyjádřil písemným podáním ze dne 12. 2.

2019. V podání zopakoval některé již dříve uvedené důvody podané žaloby. Upřesnil, že v důsledku psychózy byl od dětství velice hyperaktivní a jeho chování bylo zcela odlišné od ostatních dětí. Při první i druhé hospitalizaci na psychiatrii lékaři nepoznali jeho psychické onemocnění. Žalobce si nemoc nikdy nepřiznal, ačkoliv ho hlasy negativně ovlivňovaly po celých 24 hodin denně. Pokud by matka žalobce nepožádala o zbavení jeho svéprávnosti, zřejmě by u žalobce nebylo dosud onemocnění diagnostikováno. I z tohoto důvodu nebyla zřejmě choroba žalobce před rokem 2013 řádně diagnostikována. Žalobce měl velké problémy zařadit se do normálního života. Proto opatrovnice žalobce navrhovala, aby žalobci byla udělena výjimka ze zákona kvůli nemoci, kterou nikdo nerozpoznal.

V. Jednání před krajským soudem

10. Krajský soud k projednání věci nařídil ústní jednání na den 29. 4. 2019, kterého se zúčastnil žalobce, ustanovená opatrovnice i zástupce žalované. Ustanovená opatrovnice i zástupce žalované souhlasili s projednáním věci s tím, že jim postačovala lhůta pro přípravu na jednání. V průběhu jednání soud zrekapituloval průběh soudního řízení a správního řízení, přitom vycházel ze spisů, které byly v této věci vedeny. Dále provedl důkaz posudkem Posudkové komise MPSV ČR ze dne 24. 1. 2019, jehož vypracování za účelem objektivního přezkoumání data vzniku invalidity navrhoval žalobce prostřednictvím ustanovené opatrovnice. Soud neprováděl dokazování lékařskými zprávami, které již byly opakovaně předmětem posuzování a hodnocení, naposledy PK MPSV ČR. Z důvodu nadbytečnosti soud neprováděl dokazování ani Znaleckým posudkem z oboru psychiatrie ze dne 6. 6. 2017 (vypracován MUDr. Z. P. v rámci soudního řízení před Městským soudem v Brně ve věci zbavení svéprávnosti žalobce), jenž byl vypracován pro zcela jiné soudní řízení a neprokazuje spornou skutečnost, tedy žalobcem tvrzené dřívější datum vzniku invalidity. Při jednání opatrovnice žalobce zopakovala vývoj nemoci žalobce a problémy s chováním. Problémy se zařazením do kolektivu začaly již na střední škole stavební, kterou si žalobce vybral sám. Později se situace začala stupňovat, žalobce začal slyšet hlasy a tyto jej neustále ovlivňovaly. Zcela změnil své chování. Nemoc si však nepřiznal a nebylo možné jej přinutit k léčbě. Několikrát byl odvezen záchrannou službou do nemocnice, avšak odtud se vždy vrátil bez léčby. Problematické chování několikrát u nich řešila policie, sousedé měli z žalobce obavy. Vzhledem k tomu, že žalobce neměl žádnou léčbu, nevratně se jeho zdravotní stav zhoršil. Postup psychiatrických lékařů považuje opatrovnice žalobce za velké selhání. Žalobce má sice dokončenou střední hotelovou školu s maturitou, pokoušel se dokonce o zaměstnání, avšak tyto snahy nebyly naplněny, a pokud by opatrovnice nezachránila žalobce, pak by tento se stal bezdomovcem a byl by odsouzen pro neplacení výživné na nezletilého syna. Výživné za něj hradí opatrovnice. Zástupkyně žalované zopakovala dosavadní argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí a též vyjádření k žalobě s tím, že připomněla, že žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu byla podána dne 24. 5. 2017. Žádosti žalobce bylo vyhověno s datem invalidity od 2. 8. 2013, tedy v tomto rozsahu bylo žalobci přiznáno to, co požadoval, avšak ve zbytku nemohly být jeho nároky uznány, neboť nesplnil zákonnou dobu pojištění. Ve věci nebyly činěny další důkazní návrhy, pročež soud ukončil dokazování a s uvažováním konečných návrhů účastníků řízení přikročil k vyhlášení rozhodnutí ve věci samé.

VI. Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalované podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“), a dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná.**
12. V posuzované věci nebyla předmětem sporu invalidita žalobce jako taková, žalobce byl shledán invalidním pro invaliditu III. stupně z důvodu vážného psychického onemocnění (paranoidní schizofrenie), avšak sporné bylo datum vzniku invalidity. Den vzniku invalidity stanovila žalovaná až dnem 2. 8. 2013, zatímco žalobce se domáhal posunutí data vzniku invalidity před 28. rok svého věku, tedy před datum 23. 11. 2003. Uvedené sporné období žalovaná v napadeném rozhodnutí vyhodnotila ve dvou fázích tak, že žalobce nebyl invalidní a jeho zdravotní stav nebyl dlouhodobě nepříznivý jak do 31. 12. 2009, tak i do 1. 8. 2013. Dle psychiatrických nálezů a dokumentace tak žalovaná stanovila datum vzniku invalidity žalobce od 2. 8. 2013, protože v dřívější době nebyly ve zdravotní dokumentaci žalobce žádné záznamy ani zmínky o psychických potížích či psychické poruše. V říjnu 2006 byl žalobce psychologicky vyšetřen a shledán způsobilým k výkonu práce řidiče motorových vozidel a učitele autoškoly, přičemž u něj nemohla být v té době shledána závažná patologie. Z uvedených důvodů žalovaná nestanovila dřívější datum vzniku invalidity žalobce.
13. Podle § 38 ZDP má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se ad a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popř. byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo ad b) stal se invalidním následkem pracovního úrazu.
14. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 38 a § 39 ZDP. Ust. § 39 ZDP upravuje 3 stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně [§ 39 odst. 2 písm. a) ZDP]. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně [§ 39 odst. 2 písm. b) ZDP], a konečně v případě poklesu nejméně o 70 %, jde o invaliditu III. stupně [§ 39 odst. 2 písm. c) ZDP].
15. V uvedené věci je zřejmé, že žalovaná v jakémkoliv ohledu nerozporuje závažnost zdravotního stavu žalobce, jenž byl ke dni 2. 8. 2013 shledán dlouhodobě nepříznivý s poklesem pracovní schopnosti žalobce o 75 %, což odpovídá invaliditě III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. V této souvislosti však soud poukazuje na dikci zákona, jenž pro vznik nároku na výplatu invalidního důchodu zakotvil vedle předepsané míry poklesu pracovní schopnosti také podmínku získání potřebné doby pojištění odstupňovanou v závislosti na věku pojištěnce. U žalobce konkrétně dobu pěti let zjišťovanou z posledních deseti roků před vznikem invalidity ve smyslu § 40 odst. 1 písm. f) a § 40 odst. 2 ZDP.

16. Ze správního spisu soud ve shodě s žalovanou zjistil, že žalobce ke dni vzniku invalidity nedosáhl důchodového věku, a dále že u něj nejde o invaliditu v důsledku pracovního úrazu. Proto také nejde o mimořádný případ upravený v § 42 odst. 1 ZDP.
17. Podle § 40 odst. 1 písm. f) činí potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let 5 roků.
18. Podle § 40 odst. 2 ZDP se potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10 roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění 2 roky.
19. Navzdory dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, jenž zapříčinil pokles pracovní schopnosti žalobce v intenzitě odpovídající III. stupni invalidity, bylo ještě třeba prokázat splnění zákonné doby pojištění zakládající nárok na invalidní důchod. V posuzované věci žalobce, přestože splnil zdravotní podmínku nároku na invalidní důchod (byl uznán invalidním ve III. stupni invalidity ode dne 2. 8. 2013), nesplnil k uvedenému datu podmínku získání potřebné doby pojištění v rozhodném období pro vznik nároku na invalidní důchod. Žalobci bylo v době vzniku invalidity méně než 38 roků (narozen 24. 11. 1975), bylo proto zkoumáno rozhodné období podle § 40 odst. 1 písm. f) ZDP. V rozhodném období (získání 5 roků potřebné doby pojištění z posledních 10 roků před vznikem invalidity, tedy v době od 2. 8. 2003 do 1. 8. 2013) žalobce získal 3 roky a 340 dnů pojištění. Podmínky nároku na invalidní důchod v souladu s § 38 písm. a) ZDP tak nebyly ze strany žalobce splněny.
20. Doba vedení v evidenci úřadu práce po 31. 12. 1995 jako uchazeče o zaměstnání, po kterou žalobci nenáleželo hmotné zabezpečení nebo podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, lze hodnotit před dovršením věku 55 let nejvýše v rozsahu 1 roku před vznikem nároku na důchod. Do evidence žalované žalobce rovněž doložil doklady o studiu, avšak tyto byly zcela bez vlivu na rozhodnutí o námitkách. Součástí spisu je také osobní list důchodového pojištění žalobce ze dne 18. 1. 2018.
21. Vzhledem k tomu, že žalobce rozporoval datum vzniku své invalidity, jenž mělo rozhodný význam na posouzení celé věci, přičemž se rovněž jednalo o odbornou otázku (datum vzniku závažného onemocnění), krajský soud vyžádal zpracování posudku Posudkovou komisí MPSV ČR.
22. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje

jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s.ř.s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, přístupný na www.nssoud.cz).

23. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, procentní míry poklesu pracovní schopnosti, stupeň invalidity, den vzniku invalidity, den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35%, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18, přístupný na www.nssoud.cz).
24. S ohledem na shora uvedené krajský soud doplnil dokazování a provedl důkaz posudkem Posudkové komise MPSV ČR v Brně ze dne 24. 1. 2019. Krajský soud shledal, že předmětný posudek má všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž PK MPSV ČR zasedala v řádném složení za účasti odborného lékaře – psychiatra. Obsahově soud shledal, že předmětný posudek vycházel z úplné zdravotnické dokumentace, žalobce byl jednání přítomen (nebyl však komisí s posudkovým závěrem seznámen). Krajský soud považuje tento posudek za úplný, přesvědčivý, ve smyslu ustálené judikatury. Posudková komise za účasti odborného lékaře z oboru psychiatrie hodnotila zdravotní stav žalobce na základě lékařských nálezů v posudkové dokumentaci, nálezů doložených v námitkovém řízení a založených ve zdravotní dokumentaci praktického lékaře a též předložených v průběhu řízení před komisí. Komise se rovněž seznámila se

Znaleckým posudkem z oboru psychiatrie od MUDr. P. ze dne 6. 6. 2017, a také psychiatrickým nálezem MUDr. H. ze dne 20. 7. 2018, jenž oba byly připojeny v soudním řízení k žalobě.

25. Po zhodnocení odborných lékařských nálezů uvedených a citovaných v posudku komise shrnula, že u žalobce jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou bylo zdravotní postižení – paranoidní schizofrenie s častými ataky (byť nepoznanými), tedy zvláště těžké postižení s funkčně těžkou reziduální poruchou se závažným narušením výkonu téměř všech denních aktivit, pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti o 75 % ve smyslu kapitoly V., položka 3, písm. e) vyhlášky č. 359/2009 Sb. Vznik tohoto invalidního stavu stanovila PK MPSV ČR v souladu s předchozími posudkovými hodnoceními od 2. 8. 2013.
26. Vzhledem k poslední citovanému posudkovému závěru byl žalobce od 2. 8. 2013 shledán invalidním podle § 39 odst. 1 ZDP, přičemž šlo o invaliditu III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP, neboť pokles pracovní schopnosti žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu činil nejméně 70 %. Tento stav podle PK MPSV ČR trval i k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Doba platnosti posudku byla stanovena na 3 roky, tedy do 31. 1. 2022.
27. V posudkovém hodnocení je mj. uvedeno, že žalobce coby středoškolák (maturant, absolvent Obchodní a hotelové školy, bez praxe ve vystudovaném oboru), zaměstnaný jako dělník, řidič, učitel autoškoly, skladník a údržbář má od hospitalizace v dubnu až červnu 2017 diagnostikovanou paranoidní schizofrenii s těžkým postpsychotickým defektem. Jde o osobnost výrazně abnormní, pasivní, zvýšeně dráždivou a sociálně maladaptivní. Od hospitalizace je na depotní terapii v léčbě psychiatrické ambulance MUDr. H. celkem stabilizován. Podezření na psychické onemocnění ze schizoidního okruhu vyslovila již v září 2015 MUDr. H. Psychologické vyšetření MUDr. V. (asi z prosince 2015) se klonilo spíše k dekompenzované poruše osobnosti, byla popisována organicita CNS. Vzhledem k výrazné neadekvátnosti chování se MUDr. H. pokoušela žalobce přemluvit k pravidelnému užívání medikace, tento však odmítal. V dubnu a září 2016 proběhly dvě hospitalizace v Psychiatrické nemocnici Brno pro výrazné agresivní chování vůči rodině a sousedům, při propuštění žalobce bylo toto uzavřeno jako porucha osobnosti. V průběhu obou hospitalizací byl žalobce bez problematického jednání, přecež pravidelná medikace nebyla ordinována. Jelikož žalobce nesplňoval zákonné podmínky detence, nebyla dána ani indikace k další nedobrovolné hospitalizaci. První kontakt s psychiatrem v Psychiatrické nemocnici Brno byl dne 13. 8. 2013, avšak k hospitalizaci nedošlo, neboť nebyla dána indikace k jeho přijetí proti vůli pacienta. V žádosti o invalidní důchod žalobce žádal o jeho přiznání k datu 2. 8. 2013. Vzhledem k výše uvedeným zjištěním mu bylo vyhověno a lékařem OSSZ byla žalobci od tohoto data přiznána plná invalidita. Z důvodu nesplnění doby pojištění tak žádal žalobce o přeposouzení data vzniku invalidity k 23. 11. 2003. Po prostudování zapůjčené dokumentace (zejména od praktických lékařů) však nebyl lékařem ČSSZ zjištěn důvod ke změně data vzniku invalidity.
28. PK MPSV ČR prověřila vzhledem k žalobním námitkám správnost určení data vzniku invalidity žalobce. V posudkovém hodnocení k tomu uvedla, že žalobce odmaturoval na

střední škole v roce 1996, poté absolvoval 1,5 roku civilní služby (2. 9. 1996 – 1. 3. 1998) a pak pracoval do roku 2006 se svým otcem. Samostatná výdělečná činnost byla ukončena k 23. 5. 2006. Dne 17. 10. 2006 bylo provedeno psychologické vyšetření, které prokázalo zdravotní způsobilost žalobce jako řidiče silničních motorových vozidel tuzemské i zahraniční přepravy a jako učitele autoškoly. Dne 3. 11. 2006 byla posouzena praktickou lékařkou MUDr. F. zdravotní způsobilost žalobce na podkladě posledně citovaného psychologického vyšetření, a také neurologického a očního vyšetření s tím závěrem, že žalobce je schopen jako řidič skupiny A, B, C, D, E, T. Dne 2. 12. 2008 pak MUDr. F. vydala „potvrzení pro autoškolu“, v němž konstatovala, že zdravotní stav žalobce je nezměněn. V doložené dokumentaci praktické lékařky MUDr. F. (od 23. 11. 2005 do 14. 10. 2013) a předtím od předchozí praktické lékařky (léta 1992 – 2005) neshledala PK MPSV ČR žádné konstatování o tom, že by žalobce trpěl duševním postižením. Proto PK MPSV ČR stanovila datum vzniku invalidity z důvodu paranoidní schizofrenie v souladu s posudkem lékaře OSSZ i lékaře ČSSZ ke dni 2. 8. 2013. Jde o datum, k němuž požádal sám žalobce o přiznání invalidního důchodu, a které je v časové korelaci s prvním kontaktem s psychiatrem (dne 13. 8. 2013).

29. S ohledem na výše uvedené učinila Posudková komise MPSV ČR závěr, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované šlo u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, pro nějž došlo k poklesu jeho pracovní schopnosti nejméně o 70 %. Šlo tedy o invaliditu III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Vzhledem k prvnímu kontaktu s psychiatrem (dne 13. 8. 2013) a samotné žádosti žalobce o přiznání invalidity bylo stanoveno datum vzniku jeho invalidity ke dni 2. 8. 2013. Pokud žalobce žádal posléze o přeposouzení data vzniku invalidity již k 23. 11. 2003, a to vzhledem k nesplnění doby pojištění, pak v doložené dokumentaci od praktických lékařů za období od 1992 do počátku roku 2013 posudková komise nenašla žádné konstatování o tom, že by žalobce trpěl duševním postižením. Naopak maturoval na střední škole, pak absolvoval civilní službu a poté pracoval jako OSVČ. Dne 17. 10. 2006 bylo provedeno psychologické vyšetření za účelem prokázání zdravotní způsobilosti žalobce jako řidiče silničních motorových vozidel tuzemské i zahraniční přepravy a též jako učitele autoškoly. Na podkladě tohoto vyšetření, a také neurologického a očního vyšetření, byl žalobce uznán zdravotně způsobilým pro povolání řidiče. Jelikož jeho zdravotní stav byl „nezměněn“, bylo obdobné potvrzení žalobci vydáno dne 2. 12. 2008 pro autoškolu. Na základě těchto zjištění tedy neshledala PK MPSV ČR důvod k provedení změny data vzniku invalidity žalobce. Proto komise učinila dále závěr, že k datu 31. 12. 2009 žalobce nebyl plně invalidní ani částečně invalidní ve smyslu § 39 a § 44 odst. 1 nebo 2 ZDP, když ani jeho zdravotní stav nebyl dlouhodobě nepříznivý. Komise také k období od 1. 1. 2010 do 1. 8. 2013 konstatovala, že žalobce nebyl invalidní ve smyslu § 39 odst. 1 ZDP a jeho zdravotní stav nebyl dlouhodobě nepříznivý.
30. Krajský soud závěrem uvádí, že žalovaná se pečlivě zabývala všemi námitkami žalobce, přičemž zdravotní stav i podmínku získání potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod posoudila komplexně a v potřebném rozsahu. Správnost jejích závěrů byla potvrzena také posudkem Posudkové komise MPSV ČR ze dne 24. 1. 2019. Ačkoliv v posuzované věci žalobce činí pokles jeho pracovní schopnosti 75 %, a je tak splněna zdravotní podmínka pro vznik invalidity III. stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP, není však u žalobce splněna podmínka získání potřebné doby pojištění, pročez žalovaná zcela

po právu námitky žalobce zamítla a napadené prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Důvodem tohoto postupu nebyla absence invalidity žalobce, nýbrž nesplnění zákonné podmínky potřebné doby pojištění. Žalobci se zatím dostupnými důkazy nepodařilo prokázat, že onemocnění u něj vzniklo a probíhalo ještě před dnem 2. 8. 2013 (datum vzniku invalidity). Přestože soud vzal v potaz složitou situaci žalobce jak po zdravotní, tak i finanční stránce, a dále i genezi jeho onemocnění, tak jak bylo popsáno v žalobě, popř. v jejím doplnění, nemohl tyto okolnosti zohlednit při svém rozhodování, neboť nebyly prozatím nijak doloženy. Proto soud musel přisvědčit závěrům žalované, které zcela korespondují se závěry PK MPSV ČR, podle nichž bylo datum vzniku invalidity z důvodu paranoidní schizofrenie stanoveno u žalobce ke dni 2. 8. 2013, neboť uvedené datum je v časové korelaci s prvním kontaktem žalobce s psychiatrem (13. 8. 2013) a k období před stanoveným vznikem invalidity se v doložené lékařské dokumentaci nenachází žádné konstatování o tom, že by žalobce trpěl duševním postižením. Pokud by byl žalobce schopen doložit vznik či průběh duševního postižení ještě před datem 2. 8. 2013, bylo by možné datum vzniku invalidity upravit.

31. Krajský soud považuje posudkové hodnocení PK MPSV ČR za úplné a přesvědčivé, komplexně zhodnotila zdravotní postižení žalobce, včetně konstatování závažného narušení výkonu téměř všech denních aktivit. Skutkový stav, doplněný předmětným posudkem, tak soud považuje za řádně zjištěný a úplný.
32. Vzhledem k výše uvedenému nebylo možno přisvědčit žalobci v jeho žalobních námitkách, soud naopak musel přisvědčit žalované, že v případě invalidity žalobce nebyla splněna podmínka získání potřebné doby pojištění. I přes splnění zdravotní podmínky (pokles pracovní schopnosti žalobce o 75 %) pro vznik invalidity III. stupně, pak nebyly splněny celkové podmínky pro přiznání a samotnou výplatu invalidního důchodu žalobci. Splnění potřebné doby pojištění (popř. onemocnění již k datu 23. 11. 2003), se žalobci nepodařilo prokázat. K posudkovému hodnocení PK MPSV ČR soud dále doplňuje, že v něm současně nebyly zjištěny nové posudkově významné skutečnosti, které by nebyly hodnoceny již v předcházejícím posudku, a které by mohly být podkladem pro změnu posudkového závěru.
33. Pokud žalobce v jednom ze svých podání požádal soud o zmírnění dopadu tvrdosti zákona, pak k tomu krajský soud odkazuje na § 106 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož lze tvrdost předpisů o sociální zabezpečení odstranit na základě písemné a odůvodněné žádosti občana, v jehož prospěch má být tvrdost odstraněna. V nové žádosti o odstranění tvrdosti nemohou být uplatněny stejné důvody, které již obsahovala žádost původní; při opakování těchto důvodů bude nová žádost odložena a žadatel bude o tomto vyrozuměn. Na řízení o žádosti o odstranění tvrdosti se nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Řízení o žádosti o odstranění tvrdosti nelze zahájit, popř. v něm pokračovat, po dobu, po kterou probíhá přezkumné řízení soudní. Podle § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. může ministr práce a sociálních věcí odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech.
34. Z posledně citovaných ustanovení vyplývá, že žalobce musí požádat o zmírnění dopadu tvrdosti zákona, tedy o prominutí nesplnění zákonné podmínky získání potřebné doby

pojištění správní orgán ve správním řízení a nikoliv soud. Dále z ustanovení vyplývá, že posouzení otázky možné tvrdosti důchodového systému, a to postupem předjímaným v § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. je po dobu probíhajícího soudního řízení vyloučeno. Je tedy nezbytné, aby nyní probíhající soudní řízení bylo ukončeno, a teprve pak může být žalobcem (jeho opatrovníci) podána a posouzena žádost o odstranění či zmírnění dopadu tvrdosti zákona. Zároveň soud poukazuje na to, že na vyhovění žádosti k odstranění tvrdosti zákona a na případné prominutí zákonné podmínky potřebné doby pojištění účastníku řízení nevzniká právní nárok.

35. Krajský soud tak uzavírá, že napadené rozhodnutí, jímž bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí, bylo vydáno na základě dostatečně a správně zjištěného skutkového stavu.

VII. Závěr a náklady řízení

36. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s.ř.s., jak je ve výroku I. uvedeno.
37. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. rozsudku). Žalované nelze náhradu nákladů řízení ze zákona vzhledem k povaze věci přiznat podle § 60 odst. 2 s.ř.s. (výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. dubna 2019

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.